

اصول قانون اساسی

در تونظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل یکصد و شصت و سوم

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۸۹

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۹/۲۰

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل یکصد و شصت و سوم

تدوین:

محمد فتحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۸۹

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۹/۲۰

فهرست مطالب

- ۲..... اصل یکصد و شصت و سوم.....
- ۲..... ۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی.....
- ۱-۱. طرح تعیین وضعیت قضایی کسانی که سه سال در دادرهای
- ۲..... انقلاب اسلامی اشتغال به کار قضایی داشته‌اند.....
- ۲-۱. لایحه استفساریه قانون تعیین وضعیت قضایی کسانی که سه
- ۳..... سال در دادرهای انقلاب اسلامی اشتغال به کار قضایی داشته‌اند.....
- ۳-۱. لایحه تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب.....
- ۴-۱. لایحه شوراهای حل اختلاف.....
- ۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران.....
- ۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان.....
- ۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی.....
- ۵- تذکرهای ارشادی و قانونی شورای نگهبان.....

اصل یکصد و شصت و سوم

صفات و شرایط قاضی طبق موازین فقهی به وسیله قانون معین می‌شود.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱. نظر شماره ۶۰۱۱ مورخ ۱۳۶۵/۳/۶ شورای نگهبان در خصوص طرح تعیین وضعیت قضایی کسانی که سه سال در دادرهای انقلاب اسلامی اشتغال به کار قضایی داشته‌اند^(۱) مصوب ۱۳۶۵/۲/۱۸ مجلس شورای اسلامی

۱-۱-۱- از لحاظ اینکه به موجب اصل ۱۶۳ قانون اساسی صفات و شرایط قاضی طبق موازین فقهی به وسیله قانون معین می‌شود و طبعاً صلاحیت‌ها هم بر اساس همان صفات و شرایط مشخص می‌شود، نظر به اینکه در ماده واحده با الغای شرایط علمی مذکور در بند (۵) و تبصره الحاقی آن، شرایط و صفاتی را برای شاغلین مذکور در نظر گرفته نشده، مغایر با اصل مذکور است.^(۲)

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح تعیین وضعیت قضایی کسانی که سه سال در دادرها و دادگاه‌های انقلاب اسلامی اشتغال به کار قضایی داشته‌اند» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. ماده واحده- به شورای عالی قضایی اجازه داده می‌شود در مورد کسانی که تا تاریخ تصویب این قانون بیش از سه سال در دادرهای انقلاب در سِمَت‌های قضایی اشتغال داشته و از دادستانی کل دارای ابلاغ قضایی باشند، در صورتی که صلاحیت علمی آنان برای کار قضایی مورد تأیید شورای عالی قضایی یا هیئت منتخب شورای مذکور باشد و از عهده امتحان برآیند بدون در نظر گرفتن شرایط مذکور در بند (۵) قانون شرایط انتخاب قضات دادگستری و تبصره (۲) الحاقی آن، ابلاغ رسمی برای اشتغال در سِمَت‌های قضایی را صادر نماید.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۷۵/۴/۱۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- به شورای عالی قضایی اجازه داده می‌شود در مورد کسانی که تا تاریخ تصویب این قانون بیش از سه سال در دادرهای انقلاب در سِمَت‌های قضایی اشتغال داشته و دارند و از دادستانی کل دارای ابلاغ قضایی باشند، در صورتی که حداقل دارای دیپلم بوده یا به تشخیص شورای عالی قضایی یا هیئت منتخب از درس‌های حوزه‌های علمیه لمعتین را تمام کرده باشند و همچنین هر دو گروه از عهده امتحان برآیند بدون در نظر گرفتن شرایط مذکور در بند (۵) قانون شرایط انتخاب قضات دادگستری و تبصره (۲) الحاقی آن، ابلاغ رسمی برای اشتغال در سِمَت‌های قضایی را صادر نماید.

نظر شماره ۳۳۹۹ مورخ ۱۳۷۵/۴/۲۶ شورای نگهبان در خصوص طرح تعیین وضعیت قضایی کسانی که سه سال در دادرهای انقلاب اسلامی اشتغال به کار قضایی داشته‌اند مصوب ۱۳۷۵/۴/۱۹ مجلس شورای اسلامی:

اصلاحیه مذکور نظر به اینکه از لحاظ مواد امتحان مشخص نشده است، رافع ایراد شورای نگهبان

۲-۱. نظر شماره ۹۸۷۷ مورخ ۱۳۶۶/۹/۲۶ شورای نگهبان در خصوص لایحه استفساریه قانون تعیین وضعیت قضایی کسانی که سه سال در دادرهای انقلاب اسلامی اشتغال به کار قضایی داشته‌اند مصوب ۱۳۶۶/۹/۱۷ مجلس شورای اسلامی

۱-۲-۱- لایحه مغایر با اصول ۱۵۷ و ۱۶۳ قانون اساسی شناخته شد.^(۱)

۳-۱. نظر شماره ۶۱۹۶ مورخ ۱۳۷۳/۲/۱۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه تشکیل

→

نیست و از لحاظ شرعی با توجه به ضرورت فعلی که افراد واجد صلاحیت در حد نیاز وجود ندارد، به نظر اکثریت فقها مغایر با موازین شرعی نیست.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۶۵/۷/۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- به شورای عالی قضایی اجازه داده می‌شود در مورد کسانی که تا تاریخ تصویب این قانون بیش از سه سال در دادرهای انقلاب در سِمَت‌های قضایی اشتغال داشته و از دادستانی کل دارای ابلاغ قضایی باشند، در صورتی که حداقل دارای دیپلم بوده یا به تشخیص شورای عالی قضایی یا هیئت منتخب از درس‌های حوزه‌های علمیه لمعتین را تمام کرده باشند و همچنین هر دو گروه از عهده امتحان آیین دادرسی کیفری برآیند بدون در نظر گرفتن شرایط مذکور در بند (۵) قانون شرایط انتخاب قضات دادگستری و تبصره (۲) الحاقی آن، ابلاغ رسمی برای اشتغال در سِمَت‌های قضایی را صادر نماید.

نظر شماره ۶۸۳۷ مورخ ۱۳۶۵/۷/۱۶ شورای نگهبان در خصوص طرح تعیین وضعیت قضایی کسانی که سه سال در دادرهای انقلاب اسلامی اشتغال به کار قضایی داشته‌اند مصوب ۱۳۶۵/۷/۶ مجلس شورای اسلامی: نظر به اینکه با توجه به اصول ۱۵۷، ۱۶۳ و ۱۶۷ قانون اساسی قضات باید دارای صلاحیت علمی لازم باشند و مجرد داشتن دیپلم و تمام کردن لمعتین و بیرون آمدن از عهده امتحان آیین دادرسی کیفری، کافی برای داشتن صلاحیت تصدی محاکم قضایی نیست، اصلاحیه مذکور با قانون اساسی مغایر است. لازم به تذکر است که از لحاظ اشتغال در دادرها نیز علاوه بر آیین دادرسی کیفری، حداقل گذراندن امتحان حقوق جزای اسلامی نیز لازم است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۵/۸/۱۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- به شورای عالی قضایی اجازه داده می‌شود در مورد کسانی که تا تاریخ تصویب این قانون بیش از سه سال در دادرهای انقلاب در سِمَت‌های قضایی اشتغال داشته و دارند و از دادستانی کل دارای ابلاغ قضایی باشند، در صورتی که حداقل دارای دیپلم بوده یا به تشخیص شورای عالی قضایی یا هیئت منتخب از درس‌های حوزه‌های علمیه لمعتین را تمام کرده باشند و همچنین هر دو گروه از عهده امتحان آیین دادرسی و حقوق جزای اسلامی برآیند بدون در نظر گرفتن شرایط مذکور در بند (۵) قانون شرایط انتخاب قضات دادگستری و تبصره (۲) الحاقی آن، ابلاغ رسمی برای اشتغال در سِمَت‌های قضایی دادرها و در صورت احراز شرایط در دادگاه‌ها را صادر نماید.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و پنجاه و هفتم، شماره ۱-۸-۱.

دادگاه‌های عمومی و انقلاب^(۱) مصوب ۱۳۷۳/۱/۲۳ مجلس شورای اسلامی

۱-۳-۱- تبصره ماده (۶)^(۲) که شرایط قاضی و حدود صلاحیت دادگاه را منوط به تصویب رئیس قوه قضائیه نموده، مغایر اصول ۱۶۳ و ۱۵۹ قانون اساسی شناخته شد.

۴-۱. نظر شماره ۸۷/۳۰/۲۷۲۷۲ مورخ ۱۳۸۷/۳/۲۰ شورای نگهبان در خصوص لایحه شوراهای حل اختلاف^(۳) مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی

۱-۴-۱- عدم لحاظ تدین به دین مبین اسلام در شرایط مندرج در ماده (۶)^(۴) برای اعضاء شورا، خلاف موازین شرع می‌باشد. همچنین با توجه به فقدان شرایط مندرج در اصول ۱۵۸ و ۱۶۳ قانون اساسی در این ماده، مغایر با این دو اصل شناخته شد. علاوه بر آنکه اطلاق آن به دلیل فقدان شرایط لازم برای قاضی، خلاف موازین شرع است.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۵- تذکرهای ارشادی و قانونی شورای نگهبان

۱. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه تشکیل دادگاه‌های عام» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.
۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و پنجاه و نهم، شماره ۱-۲۴-۲.
۳. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه شورای حل اختلاف و نهاد قاضی تحکیم» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.
۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و پنجاه و هشتم، شماره ۱-۱۳-۱.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال وقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
را ایا تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir